

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/4826-

12. desember 2017

Dokument 8:67 S (2017-2018) - Representantforslag om å ta nye initiativ for å sikre at barn ikke skal måtte bo på sykehjem i strid med barnets beste og foreldrenes ønske

Jeg viser til brev av 23. november 2017 fra Stortingets helse- og omsorgskomiteé hvor det bes om min uttalelse til Dokument 8:67 (2017-2018) Representantforslag fra Olaug V. Bollestad og Nicholas Wilkinson om å ta nye initiativ for å sikre at barn ikke skal måtte bo på sykehjem i strid med barnets beste og foreldrenes ønske.

Representantforslaget lyder som følger:

- 1. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag for å sikre at kommuner ikke kan plassere barn i sykehjem i strid med familiens ønske og barnets beste.*
- 2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak med orientering om bruk av institusjonsplasser for barn i strid med barnets beste og familiens ønsker.*
- 3. Stortinget ber regjeringen umiddelbart klargjøre for kommunene at praksis med barn som tvangsinnlegges på sykehjem, skal opphøre.*

Barn og unge med nedsatt funksjonsevne bør ha et mest mulig selvstendig liv selv om de er sterkt hjelpetrequende. Kommunen bør strekke seg langt for å unngå at barn og unge mennesker bor på sykehjem mot deres eller pårørendes vilje. Samtidig må man ved utformingen av et tjenestetilbud ivareta faglige hensyn for å sikre en forsvarlig tjeneste.

Etter pasient- og brukerrettighetsloven har pasient og bruker rett til "nødvendige helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Hva som ligger i begrepet "nødvendige helse- og omsorgstjenester" må sees i sammenheng med kravet til forsvarlighet. Det sentrale er at tjenesten må utformes etter en individuell vurdering av den enkeltes behov. Saken kan klages inn til fylkesmannen dersom en mener kommunen setter viktige brukerhensyn til side.

Som tilsynsmyndighet kan fylkesmannen gå inn og undersøke den enkeltes tjenestetilbud og vurdere om kommunen oppfyller sine forpliktelser etter helse- og omsorgstjenesteloven. Jeg mener det er viktig at hver enkelt benytter klageadgangen dersom man mener det er grunnlag for det.

Det er i prinsippet kommunen som etter en konkret vurdering må vurdere og beslutte hvordan den enkeltes tjenestetilbud skal utformes. For barn og unge personer med stort behov for tjenester bør kommunen i samarbeid med brukeren, pårørende og spesialisthelsetjenesten, utvikle et tilfredsstillende botilbud. Jeg har et inntrykk av at kommunene strekker seg langt for å hindre at unge plasseres i sykehjem i strid med den unges eller pårørendes ønske.

Helsedirektoratet har i flere år fått i oppdrag å sørge for at fylkesmennene har oversikt over og følger opp kommuner som har unge personer bosatt i sykehjem. Rapporteringsrutinene ble lagt om noe i 2015. Kommunene skal melde fra til fylkesmennene om antallet unge beboere mellom 18 og 49 år og gi informasjon om alder, innflyttingstidspunkt, om vedkommende ønsker en annen boform og om kommunene har planer for vedkommende. Fylkesmennene skal, på bakgrunn av innmelding fra kommunene og etter behov, veilede kommunene for å finne en tilfredsstillende løsning. I tillegg skal informasjon om hvilke kommuner som har unge personer bosatt i sykehjem hentes direkte fra Iplos- registeret (SSB). Det redegjøres for dette arbeidet i Prop. 1 S for Helse- og omsorgsdepartementet.

Gjennom toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester reduseres merkostnadene kommunen har ved å gi en ung person et tilbud utenfor institusjon. En kontaktgruppe, som består av representanter fra HOD, Hdir og enkelte brukerorganisasjoner (NHF og FFO), skal følge utviklingen på området.

Det er kommunen som kjenner den enkelte bruker best og som sammen med brukeren og eventuelle pårørende bør finne den beste løsningen. Kommunene har også en del plasser i barneboliger. Disse regnes som institusjoner. Av hensyn til kommunens mulighet til å kunne se de ulike tjenestene i sammenheng bør staten være forsiktig å gjennom lov pålegge kommunene å løse en oppgave på en bestemt måte. Jeg vil derfor frarå at det fattes vedtak i samsvar med representantforslaget i Dokument 8:67 (2017-2018). Jeg vil imidlertid vurdere om det særskilte rapporteringsoppdraget fylkesmennene har bør utvides til å gjelde barn under 18 år.

Med hilsen

Bent Høie